

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania T.W.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23
czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 25 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 10 marca 2017 r. odmówił T.W. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej FUS). Komisja lekarska w orzeczeniu z 17 lutego 2017 r. nie stwierdziła u wnioskodawcy niezdolności do pracy.

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt III U [...] Sąd Okręgowy w T. oddalił odwołanie wnioskodawcy. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd pierwszej instancji uznał zgromadzony w sprawie materiał dowodowy za w pełni wiarygodny i niezbędny do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Wskazując na treść art. 57 w związku z art. 58 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy stwierdził, że skoro z opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii i psychiatrii nie

wynika, że wnioskodawca jest niezdolny do pracy, należało orzec zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny w [...]. wyrokiem z 25 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa [...] oddalił apelację T.W. Sąd ten uznał, że wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu. Powołując orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd Apelacyjny w [...]. stwierdził, że ocena niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych, których sąd orzekający nie posiada. Wyznaczeni zaś w tym celu biegli winni legitymować się specjalizacją adekwatną do schorzeń badanego, a wydana przez nich opinia musi spełniać określone kryteria, stanowiące w efekcie o pełnej miarodajności tego dowodu. Dowody z opinii biegłych zostały przeprowadzone i Sąd Apelacyjny uznał je za wiarygodne. Dowód z opinii biegłego z zakresu ortopedii ani medycyny pracy, w ocenie Sądu drugiej instancji nie był konieczny, bowiem okoliczności uzasadniające przeprowadzenie takich dowodów powstały po dacie wydania przez organ rentowy kontrolowanej decyzji. Sąd Apelacyjny w swoim orzeczeniu zgodził się w pełni z wynikami postępowania dowodowego przeprowadzonego przed Sądem pierwszej instancji.

We wniosku z 2 maja 2019 r. o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wnioskodawca, tj. T.W. zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z 21 stycznia 2019 r. w całości i wskazuje, że jest ona oczywiście uzasadniona, a w sprawie naruszono prawo materialne oraz procesowe, czyli art. 124 w związku z art. 14 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 139 k.p.a., co doprowadziło do nieuprawnionej zmiany na niekorzyść orzeczenia lekarza orzecznika ZUS ; naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. z uwagi na brak rozpoznania sprawy w granicach apelacji w zakresie zarzutu apelacji co do wydania przez komisję lekarską ZUS – na skutek sprzeciwu wnioskodawcy – orzeczenia mniej korzystnego niż orzeczenie lekarza orzecznika ZUS oraz naruszenie art. 227 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c., art. 286 k.p.c. i art. 382 § 1 k.p.c. poprzez nierozważenie w sposób wszechstronny zebranego w sprawie materiału dowodowego, niepełność ustaleń co do stanu zdrowia wnioskodawcy i jego ewentualnej niezdolności do pracy, co skutkowało niewłaściwym zastosowaniem prawa materialnego – art. 12 w związku z art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Skarżący wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku

Sądu Apelacyjnego w [...]. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez ten Sąd oraz przyznanie na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika wnioskodawcy kosztów tytułem nieuiszczonej opłaty za udzieloną z urzędu pomoc prawną w postępowaniu kasacyjnym, w postaci sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej – według stawek przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący stwierdził, że Sąd Apelacyjny nie uwzględnił zgłaszanego w apelacji wniosku o uzupełnienie materiału dowodowego o dowód z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy, dochodząc do przekonania, że nie zachodziła potrzeba przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy, bowiem okoliczności uzasadniające przeprowadzenie tego dowodu powstały po dacie wydania przez organ rentowy kontrolowanej decyzji. Zdaniem skarżącego, nie jest tak, jak podnosi Sąd Apelacyjny, że okoliczności co do potrzeby powołania biegłego z zakresu medycyny powstały po wydawaniu kontrolowanej decyzji. Z przedstawionego bowiem przez wnioskodawcę orzeczenia lekarskiego z dnia 10 czerwca 2015 r. wydanego przez lekarza medycyny pracy, który po badaniu wnioskodawcy stwierdził, że jest on osobą niezdolną do pracy, wynika, że istniały one dużo wcześniej. Z uwagi na powyższe, nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy czyni przedwczesnym orzeczenie o braku niezdolności do pracy wnioskodawcy. W związku z tym, skarżący twierdzi, że Sąd Apelacyjny w przedmiotowej sprawie nie wyjaśnił wszystkich okoliczności sprawy.

Pismem z dnia 16 maja 2019 r. organ rentowy wystosował odpowiedź na skargę kasacyjną. W piśmie organ wnioskuje o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zaś w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – o jej oddalenie. W pierwszej części uzasadnienia odpowiedzi na skargę kasacyjną, organ rentowy wskazuje na brak przesłanek do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, natomiast w dalszej części uzasadnienia organ rentowy podkreśla prawidłowość zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, a zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. z uwagi na brak wskazania jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałyby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka, a skarga poza jedynie ogólną wzmianką, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie zawiera żadnego wyводу prawnego, który stanowiłby poparcie twierdzenia, że jest ona oczywiście uzasadniona. Zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134, postanowienie Sądu Najwyższego z 12 września 2018 r., III UK 178/17).

Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że argumenty na rzecz oczywistości skargi kasacyjnej mogą, a nawet powinny utożsamiać się z zarzutami ujętymi w jej podstawach, lecz niedopuszczalne jest ich formułowanie przez wyrażenie braku aprobaty dla ocen mających charakter ustaleń w konkretnym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 marca 2018 r., I UK 191/17).

W przedmiotowej sprawie należy wskazać, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni, niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 2019 r., II CSK 284/19, LEX nr 2749734).

Należy także podnieść, że w razie powoływania się na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., uzasadnienie to powinno wykazywać, że zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, czyli jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo zostało wydane w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Ponadto skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia. Nie jest dopuszczalne przenoszenie argumentacji służącej wykazaniu przyczyny kasacyjnej do uzasadnienia podstaw kasacyjnych ani odwoływanie się do tego uzasadnienia, podstawy skargi bowiem są badane dopiero przy rozpoznawaniu skargi, po jej przyjęciu (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2018 r., III CSK 337/17, LEX nr 2483656).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zauważyć, że twierdzenia skargi stanowią w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonaną przez Sąd drugiej instancji, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Tym bardziej, że skarga oparta została wyłącznie na zarzutach naruszenia przepisów prawa materialnego i postępowania oraz procesu dowodzenia, a Sąd Najwyższy związany był ustaleniami faktycznymi oraz oceną materiału dowodowego dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

We wniosku nie tylko nie wykazano, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ale nie wykazano, że jakichkolwiek rzeczywistych uchybień Sądu drugiej instancji.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.